

Emil Păunescu, O VIAȚĂ ÎNTR-O CARTE. EMIL PĂUNESCU, *FALS TRATAT DE MUZEOLOGIE*, Editura Sud, Bolintin Vale, volumul I (p.520), 2021 și volumul II (p. 576), 2022.

În ultimele decenii, literatura memorialistică din România a cunoscut noi apariții, unele mai interesante decât altele. În acest vast spațiu, în care diverși autori au încercat să aducă în atenția publicului acțiunile la care au luat parte sau la care au fost martori, s-a înscris de curând și muzeograful și istoricul giurgiuvean Emil Păunescu, care și-a dedicat întreaga viață cercetării istoriei orașului Giurgiu și a arealului vlăscean.

Emil Păunescu este autorul unei lucrări cu titlu cel puțin interesant: *Fals tratat de muzeologie*, în două volume, publicate la Editura Sud din Bolintin Vale în anii 2021 și 2022. De menționat ar fi faptul că titlul lucrării este parțial autoironic și se dorește a fi un omagiu adus lui Alexandru Odobescu, magistrul arheologului Teohari Antonescu, al cărui nume este purtat de Muzeul Județean Giurgiu, instituție a cărei existență aproape că se confundă cu cariera profesională a lui Emil Păunescu.

Conform propriilor mărturisiri, încercând să valorifice la maximum perioada pandemiei și recuperând cea mai mare parte a arhivei personale, Emil Păunescu a scris și reunit în cuprinsul celor două volume, trei posibile cărți separate: o istorie a carierei sale de muzeograf, de factură memorialistică, un vast raport al activităților profesionale și o culegere de învățăminte teoretice, sedimentate în urma experiențelor trăite.

Apariția lucrării *Fals tratat de muzeologie* este considerată – inclusiv de către autor – o premieră pentru muzeografia românească și reprezintă o contribuție importantă în cronicile memorialisticii românești. Iar asta pentru că reușește să fie lesne de parcurs și interesantă, și, în același timp, document, literatură, istorie și suflet.

Emil Păunescu înregistrează și oferă cititorilor nu doar experiențele proprii și acțiunile trăite de autorul însuși, ci și întâmplări la care a fost martorul timpului său și experiențe aleatorii, în pofida unor situații care i-au fost câteodată potrivnice. Așa cum mărturisește autorul în *Cuvântul înainte* al primului volum, „mare parte din ce am povestit în primele 13 capitole s-a bazat pe memorie, căci eu nu m-am învrednicit să țin jurnale, iar felurite întâmplări nefericite au condus la pierderea mai multor fonduri din arhiva

personală. Apoi condițiile în care am fost determinat să mă pensionezez în anul 2015 și dezorganizarea mai multor depozite din sediile Muzeului giurgiuvean m-au împiedicat să folosesc și alte informații, acte și fotografii, existente în colecțiile acestuia, dar momentan inaccesibile mie”.

Cea mai mare parte a celor două volume este dedicată parcursului personal și profesional al autorului, Emil Păunescu dezvăluind cititorilor „*povestea unui muzeograf născut, dar și făcut*”: pornirea sa în lume și formarea profesională în județele Olt, Ilfov și Dâmbovița, diversele experiențe trăite în București, Iași, Cluj-Napoca sau alte orașe mari ale țării și maturizarea sa profesională. Emil Păunescu oferă detalii extraordinare de interesante despre mediul cultural al orașului Giurgiu din perioada regimului comunist, unde mulți dintre cititori – îndeosebi cei tineri – pot găsi un excelent tablou factual, pe care să îl și poată înțelege.

Este cuprinsă, în mod evident, și perioada tulbură din anii de după evenimentele din decembrie 1989, apoi perioada „democrației originale” și a celei următoare, marcată, așa cum precizează autorul, de „*adversități și ocazii favorabile, de eșecuri dar și de mici succese*”.

Întâlnești astfel oameni, instituții, evenimente, situații, conjuncturi și iar oameni, toată această parte a lucrării creionând clar și deseori plastic ceea ce reprezenta traiectoria unui muzeograf provincial al acelor timpuri, cu dragoste de țară, de orașul natal și, mai ales, de istorie. Doar cunoașterea acestor lucruri îți poate explica de ce Emil Păunescu poate fi considerat decanul de vârstă, experiență și cunoaștere a istoriei Giurgiului și a zonei Vlașca. Nu în ultimul rând, trebuie precizat faptul că descrierile autobiografice sunt potențate și de introducerea în paginile lucrării, a unor mărturisiri de natură intimă, autorul considerând că unele dintre persoanele amintite au avut roluri importante în formarea sa, umană și profesională. La acestea se adaugă seria de fotografii ce îl surprind pe autor în diferite ipostaze, de la cele alături de membrii familiei și din copilărie, până la cele de la diferite evenimente personale și profesionale din țară și străinătate. Toate acestea nu fac decât să apropie mai mult pe autor de cititorii săi, creându-se astfel, o adevărată legătură emoțională între cele două părți.

O altă parte importantă a lucrării *Fals tratat de muzeologie* pleacă de la problematica incitantă a cooperării intelectuale, Emil Păunescu fiind unul dintre adepții punerii acesteia în practică, inclusiv în lumea muzeografiei și a salvării și protejării elementelor patrimoniului cultural. Rafinat intelectual și om de cultură în adevăratul sens al cuvântului, Emil Păunescu descrie aventurile și interacțiunile sale cu sistemul politic și administrativ post-decembrist românesc, speranțele și eșecurile sale, fără ca vreun moment să arate că a avut momente de regret sau sentimente de înfrângere definitivă.

Sunt pagini scrise de un adevărat luptător și purtător al steagului culturii în fața unei lumi din ce în ce mai superficiale și mai puțin dispusă să înțeleagă cultura. Și nicidecum să o sprijine.

Consecvent chemării sale, Emil Păunescu aproape că și-a suprapus viața peste activitatea Muzeului Județean Giurgiu, expunându-și crezul său: „Muzeul nu este un spațiu închis. El este un depozit secret care dezvăluie, din când în când, prin expoziții, o parte din ceea ce teaurizează. Dar muzeul se compune și dintr-un patrimoniu virtual, care trebuie descoperit și adus, pe o cale sau pe alta, acolo unde îi este locul. Adică într-o instituție specializată, capabilă să-l conserve pentru viitorime”. Chiar dacă de multe ori nu a fost înțeles sau sprijinit chiar de către cei cu care lucra direct, Emil Păunescu demonstrează în *Fals tratat de muzeologie* că nu s-a abătut de la ceea ce a considerat că este misiunea sa, ceea ce i-a adus respectul și admirația adevăraților profesioniști.

Totodată, perseverența și diplomația arătate de Emil Păunescu în calitate de profesionist sau de conducător al unor instituții de cultură, l-au ajutat pe acesta să răzbată prin hățișul societății în care trăim, fără să uite în nici un moment să sprijine alte persoane din domeniu sau tineri specialiști în cercetarea istorică.

Capitolele dedicate acestor probleme pot fi considerate o adevărată istorie a culturii giurgiuvene – dar nu numai – cititorul putându-și astfel explica multe din cele ce îl înconjoară. O luptă continuă cu amatorismul, cu superficialitatea și dorința de a face din istorie un fel de domeniu distractiv, de la care Emil Păunescu nu a făcut nici un fel de rabat, rămânând în domeniul cercetării istorice și muzeografiei din România unul din cei mai respectați specialiști, cu recunoaștere la scară națională.

Fals tratat de muzeologie este – în cea mai mare parte – o carte de memorialistică. Dar una atipică și valoroasă deopotrivă, pentru că ridică probleme, pune întrebări directe sau indirecte, intrigă și frustrează, documentează, portretizează, dar și delectează și amuză. Iar toate acestea, în cel mai bun stil posibil.

Dr. Gabriel-Felician CROITORU

Constanța

Septembrie 2023